

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.002.02.2018
P/18/087

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/087 – Realizacja przez uczelnie akademickie i zawodowe obowiązku stworzenia niepełnosprawnym studentom i doktorantom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2018 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Edward Szempruch, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/20/2018 z dnia 7 lutego 2018 r. 2. Marek Raczkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/30/2018 z dnia 5 marca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie, (dalej: „PWSZ” lub „Uczelnia”), ul. Poczтова 54, 22-100 Chełm
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr inż. Arkadiusz Tofil – Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie od dnia 1 września 2016 r. Poprzednio, tj. w okresie od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r. Rektorem PWSZ był prof. dr hab. Józef Zajac. (dowód: akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Uczelnia zapewniła niepełnosprawnym studentom warunki do udziału w procesie kształcenia na równi z osobami pełnosprawnymi. Stworzono warunki uczestnictwa osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia i w badaniach naukowych. W strukturze organizacyjnej PWSZ utworzono komórki organizacyjne realizujące zadania związane ze wsparciem niepełnosprawnych studentów. Wyposażenie Uczelni w sprzęt i pomoce dla osób niepełnosprawnych było wystarczające. Kontrola nie stwierdziła utrudnień w korzystaniu z tego wyposażenia. Zastosowane rozwiązania techniczno-organizacyjne na Uczelni, co do zasady umożliwiały dostęp do kształcenia osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z przeznaczeniem i w całości wykorzystano środki finansowe otrzymane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: „MNiSW”) w formie dotacji podmiotowej na realizację zadań związanych ze stwarzaniem studentom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia oraz środki finansowe otrzymane z MNiSW w formie dotacji celowej na budowę domu studenckiego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieprzystosowania pomieszczeń higienicznosanitarnych dla osób niepełnosprawnych w budynku Rektoratu,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

w Bibliotece oraz w budynku Studium Wychowania Fizycznego (dalej: „SWF”), oraz braku informacji głosowej w windzie budynku dydaktycznego „C”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania zmierzające do zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków kształcenia i udziału w badaniach naukowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach akademickich 2015/2016, 2016/2017 i 2017/2018 Uczelnia prowadziła studia stacjonarne pierwszego stopnia (licencjackie i inżynierskie) na następujących kierunkach: matematyka, elektrotechnika, rolnictwo, pedagogika, pielęgniarstwo, stosunki międzynarodowe, filologia (polska, słowiańska i angielska) oraz mechanika i budowa maszyn i budownictwo (na których to dwóch kierunkach w roku akademickim 2015/2016 prowadzono również studia niestacjonarne). Ponadto, począwszy od roku akademickiego 2017/2018, Uczelnia prowadziła na kierunku pedagogika studia stacjonarne drugiego stopnia (magisterskie). W badanym okresie PWSZ nie prowadziła studiów doktoranckich.

Działalność dydaktyczną oraz badawczą prowadzono w sześciu instytutach: Nauk Technicznych i Lotnictwa (INTiL), Neofilologii (IN), Nauk Humanistycznych (INH), Matematyki i Informatyki (IMiI), Nauk Rolniczych (INR) oraz Nauk Medycznych (INM).

W regulaminie studiów PWSZ określono wewnętrzne zasady i procedury udziału osób niepełnosprawnych w procesie kształcenia. Zgodnie z postanowieniami § 12 przedmiotowego regulaminu, student będący osobą niepełnosprawną może zwrócić się do dyrektora instytutu z wnioskiem o wyznaczenie dla niego opiekuna, którego zadaniem jest określanie i przedkładanie dyrektorowi instytutu szczególnych potrzeb studenta niepełnosprawnego w zakresie organizacji i realizacji procesu dydaktycznego, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności poprzez m.in.:

- realizację zajęć w grupach wybranych przez studenta;
- zwolnienie studenta, w uzgodnieniu z prowadzącym, z obowiązku osobistego uczestnictwa w niektórych zajęciach dydaktycznych;
- ustalenie, w porozumieniu z prowadzącym zajęcia i zainteresowanym studentem, indywidualnych terminów zaliczeń oraz składania egzaminów;
- realizację innej formy zajęć wychowania fizycznego.

Ponadto w regulaminie studiów postanowiono, że:

- w odniesieniu do studentów, którzy są m.in. osobami niepełnosprawnymi dopuszcza się indywidualną organizację studiów;
- zajęcia dydaktyczne mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (tj. Uczelnia zapewnia dostęp do infrastruktury informatycznej oraz oprogramowania, które umożliwia wspomaganie procesu kształcenia, np. poprzez e-learning, czy korzystanie z komunikatorów, takich jak Skype);
- studenci będący osobami niepełnosprawnymi mają prawo do korzystania z zasobów bibliotecznych na preferencyjnych zasadach oraz dostępu do miejsc parkingowych na terenie Uczelni;
- w przypadku studentów o szczególnych potrzebach, będących osobami niepełnosprawnymi, w zajęciach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 7-15, 190-191)

1.2. W latach akademickich 2015/2016, 2016/2017 i 2017/2018 rekrutacja na I rok studiów pierwszego stopnia, na wszystkie kierunki studiów stacjonarnych i niestacjonarnych odbywała się w PWSZ na podstawie wyników postępowania kwalifikacyjnego, obejmującego wyłącznie konkurs świadectw dojrzałości, natomiast rekrutacja na I rok studiów drugiego stopnia na wszystkie kierunki studiów stacjonarnych i niestacjonarnych odbywała się na podstawie kolejności zgłoszeń, do wyczerpania limitu miejsc określonego przez Senat Uczelni. W ww. latach akademickich nabór na studia w PWSZ nie był prowadzony w formie egzaminów praktycznych.

Rektor Uczelni wyjaśnił, że „osoby niepełnosprawne uczestniczą w postępowaniu rekrutacyjnym na takich samych zasadach, jak inni kandydaci, przy czym procedura rekrutacyjna na Uczelni umożliwiała pełne uczestnictwo w procesie rekrutacji osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami”. Poinformował, że „kandydaci ubiegający się o przyjęcie na wszystkie kierunki studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia dokonywali rejestracji w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów (rekrutacja.pwsz.chelm.pl), która dostępna była przez całą dobę w terminach określonych zarządzeniem Rektora. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, jak np. niepełnosprawność kandydata, istniała możliwość dokonania rejestracji w formie tradycyjnej, poprzez złożenie lub przesłanie kompletu dokumentów do właściwego Działu Obsługi Studentów PWSZ”.

Rektor wyjaśnił, że „ze względu na przyjęte na Uczelni zasady i warunki rekrutacji w PWSZ nie wystąpiły dotychczas żadne problemy związane z koniecznością, np. dostosowania formy egzaminu wstępnego do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób zamierzających studiować w PWSZ”.

(dowód: akta kontroli str. 16-57)

1.3. W PWSZ nie powołano pełnomocnika ds. studentów niepełnosprawnych. Organizacja systemu wsparcia dla studentów niepełnosprawnych wynikała natomiast ze struktury organizacyjnej Uczelni. W każdym instytucie prowadzącym działalność dydaktyczną oraz badawczą funkcjonował Dział Obsługi Studenta (DOS), do którego zakresu działania należało m.in. nadzorowanie, ewidencjonowanie oraz załatwianie spraw studentów danego instytutu. Kierownicy każdego DOS mieli w zakresie swoich obowiązków przypisane m.in. wspieranie procesu rekrutacji niepełnosprawnych kandydatów na studia, koordynowanie i nadzorowanie spraw związanych z odbywaniem kształcenia przez studentów niepełnosprawnych oraz spraw związanych z ochroną zdrowia studentów. Ponadto, DOS danego instytutu wyposażony był w stanowisko komputerowe przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych tak, aby osoba np. na wózku, o kulach itd. mogła swobodnie z niego korzystać. Stanowisko to wyposażone było w komputer przenośny z dostępem do Internetu, drukarkę, skaner oraz w instrukcję logowania do serwisu „Wirtualna Uczelnia” zawieszoną na wysokości wzroku. Stanowisko to umożliwiała m.in.:

- osobom zainteresowanym studiowaniem w PWSZ wypełnianie aplikacji w Internetowej Rejestracji Kandydata, podczas rekrutacji na studia;
- uiszczanie za pośrednictwem bankowości internetowej opłat: rekrutacyjnej, za indeks, legitymację i wydanie dyplomu;
- wypełnianie lub pisanie przez studentów niepełnosprawnych podań i wniosków (m.in. o stypendia), które można było wydrukować i pozostawić w DOS;
- wypełnianie przez studentów ankiet oceniających zajęcia, po każdym semestrze studiów;
- korzystanie z aplikacji „Wirtualna Uczelnia”, która służyła do weryfikacji ocen, sprawdzania planu zajęć i ogłoszeń dotyczących toku studiów;

- korzystanie z internetowego księgozbioru biblioteki.

Rektor PWSZ wyjaśnił, że „taka organizacja tworzenia niepełnosprawnym studentom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia dawała możliwość realnego i bezpośredniego kontaktu studentów niepełnosprawnych z osobami zajmującymi się na Uczelni wspieraniem takich osób. Ponadto, pracownicy DOS, poprzez prowadzenie ewidencji studentów niepełnosprawnych, mieli możliwość dotarcia do takich studentów z odpowiednią informacją już na etapie rekrutacji, co mogło stanowić zachętę do podjęcia przez nich nauki w PWSZ, a w dalszym etapie – stanowiło realne wsparcie w procesie kształcenia”.

(dowód: akta kontroli str. 16-19, 56-59)

Na Uczelni funkcjonował Samorząd Studentów PWSZ, którego regulamin stanowił m.in., że organizacja ta na terenie Uczelni: prowadzi działalność w zakresie spraw studenckich, w tym: socjalno-bytowych, kulturalnych, naukowych i sportowych; broni spraw studentów; popiera oraz współdziała w organizacji naukowych, kulturalnych, turystycznych i sportowych inicjatyw studentów; decyduje w sprawach rozdziału środków przeznaczonych przez organy Uczelni na cele studenckie.

(dowód: akta kontroli str. 60-70)

1.4. PWSZ, w okresie objętym kontrolą, prowadziła działania promocyjne mające na celu zachęcenie uczniów szkół średnich do studiowania na Uczelni. Działania te były skierowane do wszystkich zainteresowanych uczniów szkół średnich, w tym niepełnosprawnych i sprowadzały się m.in. do:

- moderowania strony internetowej Uczelni, która zgodnie ze standardami WCAG 2.0² została wzbogacona o możliwość powiększania tekstu. Dodatkowo osoby z dysfunkcją wzroku mogły korzystać z wersji kontrastowej;
- wirtualnego spaceru po Uczelni;
- organizowania drzwi otwartych;
- udziału Uczelni w festiwalach nauki, targach edukacyjnych i piknikach naukowych organizowanych przez inne uczelnie lub firmy zewnętrzne;
- zamieszczania ogłoszeń i reklam na billboardach, portalach i w mediach społecznościowych;
- wydawania informatorów kolportowanych wśród maturzystów i uczniów szkół średnich i policealnych.

Rektor Uczelni wyjaśnił, że „prowadzone działania promocyjne o charakterze ogólnouczelnianym podejmowane były na podstawie opracowanego przez PWSZ planu promocji. W ramach tych działań wykorzystywano różne instrumenty promocji, w tym m.in.: reklamy, marketing bezpośredni, public relations itp. Działania te były skierowane do różnych grup odbiorców, w tym również do osób niepełnosprawnych”. Poinformował, że przedstawiciele Uczelni prowadzili również działania promocyjne o charakterze bezpośrednim, dzięki którym możliwe było dotarcie z informacją o PWSZ również do osób niepełnosprawnych. Były to m.in. następujące działania:

- bezpośrednie spotkania z młodzieżą w szkołach, mające na celu przekazanie określonych treści oraz zachęcenie potencjalnych kandydatów do wyboru Uczelni, jako miejsca studiów;
- wykłady oraz zajęcia laboratoryjne dla młodzieży szkolnej w salach wykładowych i laboratoriach Uczelni;
- organizowanie drzwi otwartych Uczelni, w trakcie których uczniowie szkół średnich z całego regionu mogli zapoznać się z warunkami studiowania oraz

² WCAG 2.0 z ang. Web Content Accessibility Guidelines – system zaleceń (wytycznych) dotyczących ułatwień w dostępie do treści publicznych w Internecie.

istniejącą ofertą edukacyjną, zwiedzić Uczelnię, uczestniczyć w licznych pokazach i doświadczeniach oraz przedyskutować z wykładowcami i studentami PWSZ kwestie związane z warunkami kształcenia.

W informatorach i materiałach promocyjnych, opracowywanych na każdy rok akademicki, nie zawierano informacji o udogodnieniach dla studentów niepełnosprawnych, np., że obiekty dydaktyczne i pomieszczenia administracyjne PWSZ są przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Zamieszczano natomiast informację, że studenci, którzy posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, mogą również otrzymywać na Uczelni stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, niezależnie od sytuacji materialnej.

(dowód: akta kontroli str. 73-79)

1.5. PWSZ posiadała rozeznanie potrzeb dotyczących studentów niepełnosprawnych. Proces ten był wieloetapowy i rozpoczynał się już podczas rekrutacji, kiedy to kandydaci w formularzu rekrutacyjnym, składanym w systemie Internetowej Rejestracji Kandydatów, mieli możliwość poinformowania, że są osobami niepełnosprawnymi. W przypadku zadeklarowania niepełnosprawności, aktywowane były kolejne pola formularza, w których należało podać informacje dotyczące stopnia, rodzaju i kodu niepełnosprawności oraz terminów, na jaki została orzeczona. Studenci wizytujący Uczelnię, w związku ze składaniem dokumentów w wersji papierowej mieli możliwość uzyskania informacji związanych z organizacją procesu kształcenia (obejrzenia zaplecza technicznego, sal dydaktycznych, wyposażenia oraz funkcjonalności budynków Uczelni), jak również przedstawienia swoich oczekiwań związanych z pokonywaniem barier i utrudnień, wynikających z ich niepełnosprawności.

Rektor Uczelni wyjaśnił, że „rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych odbywało się również w drodze badania ankietowego, przeprowadzanego wśród wszystkich studentów, po każdym semestrze studiów, które służyło m.in. uzyskaniu informacji na temat jakości zajęć dydaktycznych oraz pracy nauczycieli prowadzących zajęcia, a także działań jednostek administracji obsługujących studentów. W ankiecie tej studenci mieli możliwość w formie elektronicznej, z zachowaniem anonimowości, zgłaszania swoich postulatów i proponowania rozwiązań, które w ich ocenie mogłyby przyczynić się m.in., do polepszenia warunków ich udziału w procesie kształcenia”.

Rektor wyjaśnił również, że „PWSZ dysponuje danymi o dostosowaniu poszczególnych obiektów uczelnianych do potrzeb osób niepełnosprawnych”. Poinformował, że „budynek „C” przy ul. Pocztowej 54 (w którym mieszczą się m.in.: IMiL, INTiL i INH) oraz budynki Centrum Studiów Inżynierskich w Departamentach Królewskich wyposażone są w podjazdy, windy i urządzenia sanitarne przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich. Natomiast budynek przy ul. Wojsławickiej 8b (w którym mieszczą się m.in.: IN, INR i INM) oraz budynki „A” i „E” przy ul. Pocztowej 54 (w których znajduje się siedziba Rektoratu, Dział Pomocy Materialnej Studentom, Biblioteka i SWF, są wyposażone w podjazdy i schody, ponieważ w budynkach tych nie ma wind”. Poinformował, że „budynki PWSZ zostały dopuszczone do eksploatacji przez właściwe organy, co jest potwierdzeniem, że spełniają one wymagania określone w prawie budowlanym”.

(dowód: akta kontroli str. 73-77)

1.6. W poszczególnych latach akademickich badanego okresu o przyjęcie na studia w PWSZ ubiegała się następująca liczba kandydatów:

- 1.088, w tym 12 niepełnosprawnych w roku akademickim 2015/2016;
- 1.102, w tym 12 niepełnosprawnych w roku akademickim 2016/2017;

- 1.205, w tym 12 niepełnosprawnych w roku akademickim 2017/2018.

Dane o kandydatach niepełnosprawnych, na etapie rekrutacji, Uczelnia pozyskiwała z systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów - jeżeli kandydaci zaznaczyli w ankiecie/aplikacji odpowiedź „tak” (w polu wyboru „niepełnosprawność”). Wypełnienie tego pola było jednak całkowicie dobrowolne i zależało wyłącznie od dobrej woli osoby aplikującej. Innym sposobem zdobywania wiedzy o studentach niepełnosprawnych, jak wyjaśnił Rektor Uczelni, były orzeczenia o niepełnosprawności przedkładane przez studentów, którzy ubiegali się o stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych.

Zarówno w formularzu rekrutacyjnym, jak i w przedkładanych przez studentów orzeczeniach o niepełnosprawności zawarte były dane o rodzaju niepełnosprawności poszczególnych osób. Na tej podstawie Uczelnia pozyskiwała informacje na temat stopnia niepełnosprawności swoich studentów.

(dowód: akta kontroli str. 73-77, 153-155)

1.7. W badanym okresie w sześciu instytutach PWSZ, w których prowadzono działalność dydaktyczną oraz badawczą studiowała następująca liczba studentów:

- w roku akademickim 2015/2016 ogółem 1.898 studentów, z tego 29 (1,5%) studentów niepełnosprawnych (11 z dysfunkcją narządu ruchu oraz 18 z innym rodzajem niepełnosprawności);
- w roku akademickim 2016/2017 ogółem 1.718 studentów, z tego 21 (1,2%) studentów niepełnosprawnych (ośmiu z dysfunkcją narządu ruchu, dwóch słabowidzących i 11 z innym rodzajem niepełnosprawności);
- w roku akademickim 2017/2018 ogółem 1.693 studentów, z tego 23 (1,4%) studentów niepełnosprawnych (siedmiu z dysfunkcją narządu ruchu, trzech słabowidzących oraz 13 z innym rodzajem niepełnosprawności).

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki rezygnacji osób niepełnosprawnych z nauki w PWSZ, np. z powodu braku warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia lub nieprzystosowania obiektów Uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przyczynami zmniejszenia się liczby studentów niepełnosprawnych na Uczelni było natomiast:

- w roku akademickim 2015/2016 z 29 do 21 osób - ukończenie studiów w trakcie trwania roku akademickiego przez dwóch studentów, śmierć jednego studenta oraz skreślenie czterech osób z listy studentów, z powodu niezaliczenia pierwszego semestru studiów;
- w roku akademickim 2016/2017 z 21 do 20 osób - ukończenie studiów w trakcie trwania roku akademickiego przez jednego studenta.

W roku akademickim 2017/2018 liczba studentów niepełnosprawnych, od początku roku akademickiego do czasu zakończenia czynności kontrolnych, nie zmieniła się i wynosiła 23.

(dowód: akta kontroli str. 73-77, 156-166)

1.8. Rektor wyjaśnił, że Uczelnia podejmowała w badanym okresie działania informacyjne o możliwości uzyskania wsparcia przez studentów, którzy z różnych przyczyn nie posiadali lub nie przedstawili orzeczenia o swojej niepełnosprawności władzom PWSZ (np. osoby ze schorzeniami psychicznymi). Poinformował, że we wszystkich obiektach dydaktycznych Uczelni na tablicach ogłoszeń zamieszczano informacje z zakresu problematyki niepełnosprawności, w tym informacje dotyczące funkcjonowania osób niepełnosprawnych w PWSZ. Wyjaśnił, że na początku każdego roku akademickiego, na poszczególnych kierunkach studiów, organizowane były przez pracowników DOS oraz opiekunów roku spotkania, których celem było m.in. poinformowanie nowo przyjętych studentów o przysługujących im prawach, w tym prawie do otrzymania pomocy materialnej.

Rektor poinformował, że w przypadku osób niepełnosprawnych, które nie przedstawiły orzeczenia o niepełnosprawności (np. w związku z brakiem takiego orzeczenia lub w wyniku świadomej decyzji) a ich sprawność fizyczna lub psychiczna budziła wątpliwości – pracownicy Uczelni informowali takie osoby o możliwości otrzymania wsparcia, w tym finansowego, np. w formie stypendium specjalnego, przy czym rozmowy prowadzono w taki sposób, aby nie wkraczać w obszar życia prywatnego studenta.

(dowód: akta kontroli str. 73-77)

W poszczególnych latach akademickich badanego okresu PWSZ udzielała studentom niepełnosprawnych stypendiów specjalnych, których wysokość uzależniona była od orzeczonego stopnia niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki). I tak:

- w roku akademickim 2015/2016 ze stypendium specjalnego skorzystało 20 studentów niepełnosprawnych, a łączna kwota wypłaconych stypendiów specjalnych wynosiła 45,1 tys. zł;
- w roku akademickim 2016/2017 ze stypendium specjalnego skorzystało 14 studentów niepełnosprawnych, a łączna kwota wypłaconych stypendiów specjalnych wynosiła 44,4 tys. zł;
- w roku akademickim 2017/2018 ze stypendium specjalnego skorzystało 17 studentów niepełnosprawnych, a łączna kwota wypłaconych stypendiów specjalnych wynosiła 35,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 319)

1.9. Nowo wybudowane obiekty PWSZ, tj.:

- Centrum Studiów Inżynierskich w Deputycach Królewskich (oddane do użytku w 2014 r.);
- budynek „C”, przy ul. Pocztowej 54 w Chełmie (oddany do użytku w 2007 r.), w którym mieściły się: IMiI, INTiL i INH;
- budynek przy ul. Wojsławickiej 8b (zmodernizowany w 2002 r.), w którym mieściły się: IN, INM i INR spełniały wymagania dotyczące ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie³. Między innymi: położenie drzwi wejściowych do budynku oraz kształt i wymiary pomieszczeń wejściowych umożliwiały dogodne warunki ruchu, w tym również osobom niepełnosprawnym (§ 61 ust. 1);
- w budynkach zlokalizowanych w Deputycach Królewskich oraz w budynku „C” przy ul. Pocztowej 54 w Chełmie zainstalowano windy, natomiast trzykondygnacyjny budynek przy ul. Wojsławickiej 8b (w którym nie było windy) został wyposażony w schodolaz, który był w trakcie prowadzenia czynności oględzin sprawny (§ 55 ust. 2 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.). Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego⁴, windy poddawano corocznie badaniom okresowym oraz comiesięcznym przeglądom konserwacyjnym. W trakcie prowadzonych oględzin w windzie zainstalowanej w budynku dydaktycznym „C” brak było jednak informacji głosowej;
- nie występowały zróżnicowane poziomy podłóg, wymagające przystosowania do ruchu osób niepełnosprawnych;

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, ze zm. (dalej: „rozporządzenie MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.”).

⁴ Dz. U. Nr 193, poz. 1890.

- w ww. obiektach wydzielono pomieszczenia higienicznosanitarne przystosowane dla osób niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie odpowiedniej przestrzeni manewrowej oraz zainstalowanie w tych pomieszczeniach i na trasie dojazdu drzwi bez progów (§ 86 ust. 1 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.).

Do ww. obiektów prowadziły podjazdy, zapewniające m.in. dogodny wjazd osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Pozostałe budynki dydaktyczne PWSZ (w których nie było windy), znajdujące się w Chełmie przy ul. Pocztowej 54, tj. budynek Rektoratu, w którym mieściła się też Biblioteka oraz budynek „E”, w którym mieściło się SWF, zostały wyposażone w schodolaz, który był sprawny i dostępny, po uprzednim telefonicznym zgłoszeniu, że osoba niepełnosprawna zamierza z niego skorzystać. Numer telefonu komórkowego osoby obsługującej schodolaz był zamieszczony na drzwiach pomieszczenia, w którym był on przechowywany.

Ponadto:

- do budynku SWF prowadził podjazd, a położenie drzwi wejściowych oraz kształt i wymiary pomieszczeń wejściowych umożliwiały dogodne warunki ruchu, w tym również osobom niepełnosprawnym;
- wejście do budynku Rektoratu było na wysokości gruntu (bez schodów), a kształt i wymiary pomieszczeń wejściowych umożliwiały dogodne warunki ruchu, w tym również osobom niepełnosprawnym. Zróżnicowany był natomiast poziom podłogi na parterze budynku, m.in. w korytarzu prowadzącym do pomieszczeń Rektora i Prorektorów, w tym ds. studenckich;
- do Biblioteki Uczelnianej (znajdującej się na parterze budynku Rektoratu) prowadził podjazd. Położenie drzwi wejściowych do biblioteki oraz kształt i wymiary pomieszczeń wejściowych umożliwiały dogodne warunki ruchu osobom niepełnosprawnym. W bibliotece znajdowały się wydzielone stanowiska komputerowe, dostępne dla osób poruszających się na wózkach. W bibliotece (również na drzwiach zewnętrznych) zamieszczone były oznakowania o dostępności dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach. Kierownik Biblioteki wyjaśniła, że „w sytuacjach tego wymagających wszystkim osobom korzystającym z Biblioteki, w tym niepełnosprawnym, udzielana jest pomoc w korzystaniu ze zbiorów bibliotecznych”. Poinformowała, że „w ostatnich latach z Biblioteki nie korzystały osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności, w tym osoby niewidzące, niesłyszące, na wózkach itd., wymagające istotnej pomocy”;
- w obu budynkach, tj. Rektoratu (w tym w pomieszczeniach Biblioteki) i SWF nie przystosowano pomieszczeń higienicznosanitarnych (toalet) dla osób niepełnosprawnych (§ 86 ust. 1 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.);
- na parkingach na terenie Uczelni urządzono i oznakowano miejsca postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych (§ 18 ust. 1 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.), przy czym trzy miejsca postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych na parkingu znajdującym się przed budynkami: Rektoratu (w tym Biblioteki), SWF oraz budynku „C” (w którym mieściły się m.in.: IMiL, INTiL oraz INH) zostały pomalowane na kolor niebieski i oznaczone piktogramem osoby niepełnosprawnej w trakcie trwania kontroli NIK (w lutym 2018 r.). Obowiązek pomalowania na kolor niebieski miejsc postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych wynikał z załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁵;

⁵ Dz. U. Nr 220 poz. 2181, ze zm.

- dla wszystkich poddanych oględzinom budynków terminowo założono i prowadzono książki obiektów budowlanych, poza obiektami zlokalizowanymi w Chełmie, przy ul. Pocztowej 54, tj. budynków dydaktycznych „A” (Rektorat i Biblioteka), „C” (IMiL, INTiL, INH) i „E” (SWF), dla których książki obiektu budowlanego zostały założone w maju 2017 r., pomimo że np. budynek „A”, w którym mieścił się Rektorat i Biblioteka został oddany do użytku w 1895 r. Obowiązek prowadzenia przez właściciela dla każdego budynku lub obiektu budowlanego niebędącego budynkiem książki obiektu budowlanego wynikał z przepisów art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶.

W badanym okresie Uczelnia nie posiadała i nie prowadziła domów studenckich.

(dowód: akta kontroli str. 314-317)

1.10. Studenci niepełnosprawni w trakcie studiów w PWSZ mogli liczyć na różne formy wsparcia ze strony Uczelni, takie jak przyznanie opiekuna, ustalenie indywidualnej organizacji studiów oraz pomoc w zakresie doradztwa zawodowego.

Na każdym etapie studiów studenci niepełnosprawni mogli zwrócić się z prośbą do dyrektora danego instytutu z wnioskiem o przydzielenie osobistego asystenta, w celu pomocy studentowi w zakresie organizacji i realizacji zajęć dydaktycznych, np. ustalenia harmonogramu zajęć, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, formy zaliczeń oraz terminów egzaminów, a także pomocy przy sporządzaniu notatek z zajęć, przy przemieszczaniu się po obiektach, tłumaczenia na język migowy treści zajęć.

Studenci, którzy z różnych powodów zdrowotnych (np. rehabilitacji, pobytu w szpitalu), nie mogli uczestniczyć w zajęciach, mieli możliwość wystąpienia z wnioskiem o indywidualną organizację studiów, która pozwalała na dobór grupy zajęciowej oraz wyznaczenie terminów zaliczeń i egzaminów dostosowanych do możliwości studenta.

Zajęcia dydaktyczne oraz egzaminy dla grup zajęciowych, w których składzie znajdowały się osoby z dysfunkcją narządu ruchu organizowane były na parterze budynku, a w planowaniu przydziału sal uwzględniano potrzeby tych osób. Czas przerw pomiędzy zajęciami, wynoszący 15 minut, został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w celu umożliwienia im przemieszczenia się pomiędzy salami.

Uwzględniając potrzeby osób niedowidzących i słabosłyszących, prowadzący zajęcia przygotowywali materiały w stonowanej kolorystyce, używając większego rozmiaru czcionki w wyświetlanych prezentacjach. Ponadto sale wykładowe zostały wyposażone w sprzęt nagłaśniający.

Studenci, w tym niepełnosprawni, mieli też możliwość zgłaszania do pracowników Biblioteki uwag dotyczących np. zakupu książek w wersji elektronicznej, mówionej, brajlowskiej.

Zajęcia z wychowania fizycznego stanowiły integralny element programu kształcenia każdego kierunku studiów znajdującego się w ofercie kształcenia PWSZ. Do uczestniczenia w nich byli zobowiązani wszyscy studenci studiów stacjonarnych, w tym studenci z niepełnosprawnościami.

Zajęcia wychowania fizycznego ze studentami z dysfunkcją ruchu prowadzone były w sali gimnastycznej PWSZ i odbywały się w dwóch formach: wykładu (prezentacji) z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz zindywidualizowanych, dobranych do rodzaju i stopnia niepełnosprawności zajęć korekcyjno-wyrównawczych, polegających na ćwiczeniach usprawniających i izometrycznych, a także

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332, ze zm.

ćwiczeniach z piłkami fitness, piłkami lekarskimi, laskami fitness. Zajęcia te odbywały się dwa razy w tygodniu po 45 minut. Studenci niepełnosprawni dokonywali wyboru form tych zajęć.

Zajęcia w zakresie nauczania języka obcego były realizowane w ramach Studium Języków Obcych (SJO). Pracownicy SJO zobowiązani byli do tworzenia studentom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia językowego. Dążono do pełnej dostępności procesu dydaktycznego dla wszystkich studentów PWSZ, uwzględniając potrzeby osób niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących. Lektorzy nie posiadali specjalnych kwalifikacji do nauczania osób z tymi rodzajami niepełnosprawności, jednak otrzymywali, w każdym roku akademickim, instrukcję od kierownika SJO, w jaki sposób powinni postępować, jeżeli w ich grupach językowych pojawiają się osoby niedosłyszące lub niedowidzące.

W roku akademickim 2017/2018 w PWSZ studiowało kilku studentów niedowidzących a lektorzy mieli do dyspozycji następujące narzędzia do pracy z tymi osobami:

- pracownię multimedialną do nauki języków obcych, znajdującą się w budynku Instytutu Neofilologii, wyposażoną w stanowiska do odsłuchu i komunikacji z lektorem i innymi uczestnikami konwersacji;
- komputery z wbudowanymi narzędziami (kontrast, lupa, powiększanie czcionki) umożliwiającymi przygotowanie specjalnych kart pracy.

Lektorzy korzystali również w razie potrzeby z pomocy tłumacza języka migowego.

Na początku każdego roku akademickiego lektorzy języków obcych zapoznawani byli z ogólnymi wskazówkami, jak postępować w różnych przypadkach niesprawności.

(dowód: akta kontroli str. 303-307)

W trakcie prowadzonych oględzin ustalono, że na Uczelni w poszczególnych instytutach funkcjonowały DOS, w których znajdowało się wydzielone stanowisko komputerowe dla potrzeb studentów, dostępne i przystosowane także dla osób niepełnosprawnych. Stanowisko to wyposażone było m.in., w: laptop z dostępem do Internetu, drukarkę i skaner. Na wysokości wzroku znajdowała się instrukcja logowania do serwisu Wirtualna Uczelnia.

(dowód: akta kontroli str. 314-317)

1.11. W latach 2015-2018 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) do PWSZ nie wpłynęły żadne skargi i wnioski, dotyczące niezapewnienia pełnych warunków do kształcenia dla osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 166-167)

1.12. Pracownicy PWSZ z działów: Pomocy Materialnej Studentom (dwie osoby) oraz Współpracy Zagranicznej (jedna osoba) i Obsługi Prawnej (jedna osoba) uczestniczyli w latach 2015-2018 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) w 11 konferencjach i szkoleniach, sfinansowanych z funduszu pomocy materialnej studentom i z programu Erasmus⁷. Zakres tematyczny tych konferencji i szkoleń dotyczył m.in., identyfikacji potrzeb osób niepełnosprawnych oraz eliminacji dostrzeżonych barier, w tym dostosowania obowiązujących na Uczelni aktów prawnych w zakresie pomocy materialnej. Były to szkolenia pt.: „Pomoc materialna dla studentów i doktorantów”, „Pomoc materialna dla studentów w oparciu o zmiany

⁷ Erasmus – program uruchomiony przez Komisję Europejską w dniu 15 czerwca 1987 r., którego zadaniem jest: wspieranie międzynarodowej współpracy szkół wyższych, umożliwianie wyjazdów studentów za granicę na część studiów i praktykę, promowanie mobilności pracowników uczelni, stwarzanie uczelniom licznych możliwości udziału w projektach wraz z partnerami zagranicznymi.

w prawie o szkolnictwie wyższym, świadczeniach rodzinnych oraz ubezpieczeniach społecznych” i „Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej”.

Ponadto:

- dwóch nauczycieli akademickich Uczelni uczestniczyło w trzysemestralnych studiach podyplomowych pt. „Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną – oligofrenopedagogika”, a kolejnych dwóch w szkoleniu pt. „Dostępność projektu dla osób niepełnosprawnych”, które sfinansowane zostały z budżetu PWSZ;
- pracownicy PWSZ mieli możliwość podjęcia studiów podyplomowych znajdujących się w ofercie Centrum Studiów Podyplomowych PWSZ, które obejmowały m.in. problematykę potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- jeden pracownik Biblioteki ukończył kurs języka migowego i posiadał kompetencje metodyczne w zakresie nauczania języka migowego wydane przez Towarzystwo Tłumaczy i Wykładowców Języka Migowego.

(dowód: akta kontroli str. 169-178)

1.13. W badanym okresie działalność PWSZ nie była kontrolowana przez MNiSW.

(dowód: akta kontroli str. 179-180)

1.14. Studenci niepełnosprawni, którzy wypełnili anonimowo ankiety dotyczące ich udziału w procesie kształcenia w PWSZ (13 spośród 23, którym rozdano ankiety), stwierdzili m.in., że:

- nie napotkali trudności z powodu niepełnosprawności w trakcie procesu rekrutacji na Uczelnię (13 osób);
- Uczelnia nie zwracała się do nich z zapytaniem o oczekiwania dotyczące formy wsparcia w procesie kształcenia (np. poprzez przydzielenie asystenta osoby niepełnosprawnej lub tłumacza języka migowego, dostęp do specjalistycznych urządzeń wspierających nauczanie (13);
- wiedzą, do kogo w strukturach Uczelni można się zwrócić z prośbą o wsparcie osób niepełnosprawnych oraz jakie formy wsparcia są możliwe do uzyskania (siedem osób);
- zwracali się w trakcie studiów o pomoc lub wsparcie do Uczelni (dziewięć osób, w tym osiem wnioskowało o przyznanie stypendium dla osób niepełnosprawnych, a jedna o indywidualną organizację studiów). Wnioskowana pomoc została im udzielona;
- poruszając się po terenie Uczelni nie napotykali barier informacyjnych lub komunikacyjnych uniemożliwiających lub utrudniających swobodny dostęp do obiektów, w których odbywały się zajęcia edukacyjne lub badania naukowe (dziesięć osób). Pozostałe trzy osoby wskazały, że napotkały takie bariery w postaci: śliskiej podłogi, złego usytuowania Działu Pomocy Materialnej (na II piętrze budynku Rektoratu), utrudnionego dostępu do dużej auli w budynku C, gdzie jest zainstalowana winda, lecz aula znajduje się na półpiętrze, gdzie można dostać się tylko schodami;
- nie spotkali się z sytuacją, w której pracownicy naukowcy Uczelni okazywali niechęć lub niezadowolenie z powodu ich niepełnosprawności (13 osób).

Spośród kilku propozycji zmian studenci niepełnosprawni zasugerowali m.in.: wyeliminowanie śliskich podłóg, podwyższenie stypendium dla osób niepełnosprawnych; wydłużenie przerw między zajęciami; dostosowanie wielkości czcionki materiałów dydaktycznych do stopnia niepełnosprawności; zapewnienie miejsca (pokoju) umożliwiającego chwilowy odpoczynek w pozycji leżącej czy zapewnienie pierwszeństwa dla osób niepełnosprawnych, w sytuacjach wymagających dłuższego stania, np. w kolejce po wpis do indeksu.

(dowód: akta kontroli str. 320-321)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Uczelnia nie przystosowała pomieszczeń higienicznosanitarnych dla osób niepełnosprawnych w budynku Rektoratu, w Bibliotece Uczelianej oraz w budynku SWF. Pomieszczenia te nie spełniały wymogów określonych w § 86 ust. 1 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.;
- 2) w kabinie windy zainstalowanej w budynku dydaktycznym „C”, w którym mieściły się m.in. IMiL, INTiL i INH i z której korzystali studenci niepełnosprawni nie było informacji głosowej, co nie wypełniało wymogów określonych w § 193 ust. 2a rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 r.

(dowód: akta kontroli str. 314-317)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca również uwagę, że:

- usytuowanie Działu Pomocy Materialnej Studentom na drugim piętrze trzykondygnacyjnego budynku Rektoratu, bez windy, było rozwiązaniem niedogodnym dla studentów niepełnosprawnych i mogło utrudniać im dostęp do pomieszczeń ww. komórki organizacyjnej Uczelni. Przemieszczanie się osób z dysfunkcją ruchu pomiędzy poszczególnymi kondygnacjami tego budynku możliwe było wyłącznie schodami, a w przypadku osób poruszających się np. na wózkach inwalidzkich z wykorzystaniem schodolazu, który był dostępny, po uprzednim telefonicznym zgłoszeniu osoby niepełnosprawnej o zamiarze skorzystania z urządzenia;
- miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych na parkingu przed budynkiem Rektoratu, Biblioteki, SWF i budynkiem „C” (IMiL, INTiL i INH) zostały pomalowane na kolor niebieski i oznaczone piktogramem osoby niepełnosprawnej dopiero w trakcie trwania kontroli NIK (w lutym 2018 r.).

(dowód: akta kontroli str. 314-317, 336)

Kancierz PWSZ odnosząc się do stwierdzonych nieprawidłowości i uwag wyjaśnił, że:

- „budynek Rektoratu, w którym znajduje się również Biblioteka, został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-85/568 w dniu 29 grudnia 1971 r. W trakcie modernizacji budynku w 2004 r. projektant nie przewidział oddzielnych toalet dla osób niepełnosprawnych. W ww. okresie nikt też nie zgłaszał tego problemu, ze względu na brak studentów niepełnosprawnych na wózkach, a także podczas kontroli zewnętrznych, między innymi Sanepidu”. Poinformował, że „budynek Rektoratu znajduje się w odległości około 60 m od budynku dydaktycznego „C” w którym mieści się m.in. IMiL i INTiL, i który w bardzo kompleksowy sposób przystosowany jest dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku Rektoratu na drugim piętrze znajduje się Dział Pomocy Materialnej Studentom, z którym współpracują działy obsługi studentów, zlokalizowane w budynkach dydaktycznych, przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Służą one pomocą w zakresie korzystania z aplikacji Wirtualna Uczelnia, w tym: wypełniania lub pisanie podań i wniosków m.in. o stypendia dla osób niepełnosprawnych, które można wydrukować i pozostawić w działach obsługi studenta oraz do korzystania z internetowego księgozbioru biblioteki”;
- „kompleks budynków PWSZ zlokalizowanych przy ul. Pocztowej 54 jest położony w strefie pośredniej ochrony konserwatorskiej B1, ustalonej zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Chełm, w związku z czym, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r.

o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wszelkie prace i roboty przy obiekcie położonym w obszarze objętym ochroną konserwatorską wymagają pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków”;

- „winda w budynku „C” została zainstalowana w 2007 r. i była pod stałym nadzorem Urzędu Dozoru Technicznego w Lublinie, natomiast problem braku informacji głosowej w tej windzie nie był dotychczas zgłaszany władzom Uczelni”;
- „ze względu na wymiary łazienek w budynku SWF nie istnieje możliwość ich adaptacji dla potrzeb osób niepełnosprawnych, bez zmian konstrukcji obiektu, co wiązałoby się z bardzo dużymi kosztami finansowymi”;
- „w związku ze zmianą przepisu dotyczącego sposobu oznakowania miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych, Uczelnia posiadała opinię, że parking w kompleksie budynków Uczelni przy ul. Pocztowej 54 wyłączony jest z obszaru ruchu drogowego, tj. nie istniała konieczność pomalowania miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych na kolor niebieski. Jednakże decyzją Rektora w miesiącu lutym 2018 r. zostały one ostatecznie pomalowane na kolor niebieski”.

(dowód: akta kontroli str. 308-309, 318, 341)

Ocena częściowa

Uczelnia zapewniła niepełnosprawnym studentom warunki do udziału w procesie kształcenia na równi z osobami pełnosprawnymi. W strukturze organizacyjnej PWSZ utworzono komórki organizacyjne realizujące zadania związane ze wsparciem niepełnosprawnych studentów a wyposażenie Uczelni w sprzęt i pomoce dla osób niepełnosprawnych było wystarczające.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieprzystosowania pomieszczeń higienicznosanitarnych dla osób niepełnosprawnych w budynku Rektoratu, w Bibliotece oraz w budynku SWF, oraz braku informacji głosowej w windzie w budynku dydaktycznym „C”.

Niedogodnością dla studentów niepełnosprawnych było usytuowanie Działu Pomocy Materialnej Studentom na drugim piętrze trzykondygnacyjnego budynku Rektoratu, w którym nie było windy, co mogło utrudniać tym osobom dostęp do pomieszczeń ww. komórki organizacyjnej Uczelni⁸.

2. Pozyskiwanie i wykorzystanie środków na wsparcie dydaktyczne i naukowe dla osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

2.1. W poszczególnych latach badanego okresu PWSZ otrzymała z MNiSW następujące kwoty dotacji w rozdziale 80306 „Działalność dydaktyczna”:

- a) na zadania związane z: kształceniem studentów studiów stacjonarnych, kształceniem kadr naukowych oraz utrzymaniem Uczelni, w tym na remonty (art. 94 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym⁹):
 - w 2015 r. - 21.377,6 tys. zł;
 - w 2016 r. - 21.446,8 tys. zł;
 - w 2017 r. - 22.312,6 tys. zł.

⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm. (dalej: „Prawo o szkolnictwie wyższym”).

- b) na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, w tym służących kształceniu studentów będących osobami niepełnosprawnymi (art. 94 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy):
 - w 2015 r. i 2016 r. Uczelnia nie otrzymywała środków finansowych na ww. cel;
 - w 2017 r. – 2.000 tys. zł;
 - w 2018 r. – 1.000 tys. zł (do dnia zakończenia kontroli NIK).
- c) na zadania związane ze stwarzaniem studentom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia (art. 94 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy):
 - w 2015 r. – 40,5 tys. zł;
 - w 2016 r. – 42,3 tys. zł;
 - w 2017 r. – 35,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 80-97, 192, 196-206, 233-256)

2.2. W badanym okresie Uczelnia w całości wykorzystwała przyznane przez MNiSW kwoty dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. I tak:

- w 2015 r. otrzymaną kwotę dotacji (40,5 tys. zł) wykorzystano na: zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych, w tym m.in.: piłek: siatkowych, koszykowych, nożnych i fitness (5,5 tys. zł), remonty i konserwację wind (13,2 tys. zł), dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi czterech pracowników Uczelni prowadzących zajęcia wychowania fizycznego, dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych (9,3 tys. zł) oraz na rozliczenie kosztów pośrednich (12,5 tys. zł);
- w 2016 r. otrzymaną kwotę dotacji (42,3 tys. zł) wykorzystano na: zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych, w tym m.in.: piłek nożnych, lotek do badmintonu, uchwytów z siatką do tenisa stołowego (2,2 tys. zł), remonty i konserwację wind (14,0 tys. zł) oraz dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi czterech pracowników Uczelni prowadzących zajęcia wychowania fizycznego, dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych (26,1 tys. zł);
- w 2017 r. otrzymaną kwotę dotacji (35,0 tys. zł) wykorzystano na: remonty i konserwację wind (13,9 tys. zł) oraz na dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi czterech pracowników Uczelni prowadzących zajęcia wychowania fizycznego, dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych (21,1 tys. zł).

Kwestor Uczelni wyjaśniła, że szczegółowe rozliczenie kosztów, w tym związanych ze stwarzaniem studentom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia odbywało się w oparciu o zasady gospodarki finansowej Uczelni ustalone przez Rektora PWSZ¹⁰. Poinformowała, że do rozliczenia dotacji dla studentów niepełnosprawnych zostało utworzone konto 515 – „Kształcenie studentów niepełnosprawnych”, na którym ewidencjonowane były wszystkie wydatki związane ze stwarzaniem studentom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.

Kwestor wyjaśniła, że „koszty działalności operacyjnej w PWSZ dzielą się na koszty bezpośrednie i pośrednie. Rozliczenia kosztów pośrednich dla niepełnosprawnych studentów stacjonarnych dokonywano zgodnie z zasadami gospodarki finansowej ustalonymi przez Rektora i obliczano, jako iloczyn kosztów pośrednich studiów stacjonarnych i wskaźnika kosztów pośrednich studentów niepełnosprawnych na studiach stacjonarnych. Wskaźnik ten za 2015 r. wyniósł 1,64% i takim też

¹⁰ Zarządzenie nr 59/2013 Rektora PWSZ z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej w PWSZ.

współczynnikiem zostały rozliczone koszty w ciężar konta 515. Rozliczone koszty pośrednie dla studentów niepełnosprawnych w 2015 r. wyniosły 97,4 tys. zł, z tego 12,5 tys. zł, tj. 12,8% i zostało pokryte środkami dotacji otrzymanej na zadania związane ze stwarzaniem studentom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia, a pozostałą kwotę w wysokości 84,9 tys. zł zakwalifikowano w ciężar dotacji podmiotowej otrzymanej z MNiSW w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 192-195, 206-221, 224-232)

2.3. W okresie objętym kontrolą PWSZ otrzymała z MNiSW środki finansowe w formie dotacji celowej na realizację inwestycji pn. „Dom studencki PWSZ”. Umowę na realizację ww. zadania inwestycyjnego zawarto w dniu 20 października 2017 r. Według umowy, łączną kwotę dotacji w latach 2017-2018 określono na 5.200 tys. zł. W 2017 r., zgodnie z harmonogramem transz dotacji celowej, Uczelnia otrzymała kwotę 2.000 tys. zł, którą wykorzystano na wykonanie części prac budowlanych, sanitarnych i elektrycznych oraz zakup wyposażenia. W 2018 r. (do zakończenia kontroli NIK) Uczelnia otrzymała kwotę 1.000 tys. zł, którą wykorzystano na realizację kolejnego etapu prac budowlanych, sanitarnych i elektrycznych w budynku przyszłego domu studenckiego.

Termin realizacji przedmiotowego zadania inwestycyjnego zaplanowano na koniec września 2018 r.

Zgodnie z projektem budowlanym i programem funkcjonalno-użytkowym ww. zadania inwestycyjnego, zatwierdzonym przez MNiSW, w nowo powstającym domu studenckim zaplanowano 197 miejsc noclegowych w 96 pokojach, jedno, dwu i trzy-osobowych, z aneksami łazienkowymi, oraz jednym zespołem przystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W realizowanym akademiku przewidziano również inne rozwiązania projektowe służące potrzebom osób niepełnosprawnych, w tym m.in.:

- dostęp na parter budynku poprzez dźwig platformowy, przy schodach wejściowych do budynku;
- dostęp do poszczególnych kondygnacji, poprzez dźwig osobowy hydrauliczny dla sześciu osób;
- drzwi wejściowe o minimalnej szerokości 0,9 m;
- dwa miejsca postojowe na parkingu dla osób niepełnosprawnych.

W latach 2015-2018 (do zakończenia kontroli NIK) PWSZ nie realizowała żadnych innych zadań inwestycyjnych finansowanych środkami dotacji celowej, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

(dowód: akta kontroli str. 73-72, 80-92, 96-152)

2.4. W badanym okresie PWSZ, oprócz dotacji z MNiSW (art. 94 ust. 1 pkt: 1, 10 i 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym), nie otrzymywała innego wsparcia finansowego na realizację zadań związanych z zapewnieniem niepełnosprawnym studentom warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia oraz badaniach naukowych, a także na realizację zadań inwestycyjnych w ww. zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 73-77, 233-256)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uczelnia zgodnie z przeznaczeniem i w całości wykorzystała środki finansowe, otrzymane z MNiSW w formie dotacji podmiotowej, na realizację zadań związanych ze stwarzaniem studentom będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Zgodnie z przeznaczeniem (do dnia

zakończenia kontroli NIK) wykorzystano środki finansowe otrzymane z MNiSW w formie dotacji celowej na realizację inwestycji, polegającej na budowie domu studenckiego.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, wnosi o:

- 1) podjęcie działań celem utworzenia/przystosowania pomieszczeń higienicznosanitarnych dla osób niepełnosprawnych w budynkach: Rektoratu, SWF i w pomieszczeniach Biblioteki PWSZ;
- 2) wyposażenie kabiny dźwigu osobowego w budynku dydaktycznym „C” w informację głosową.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 29 marca 2018 r.

Kontrolerzy:
Edward Szempruch
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

.....
Podpis

Marek Raczkowski
Specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

¹¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524 (dalej: „ustawa o NIK”).

